

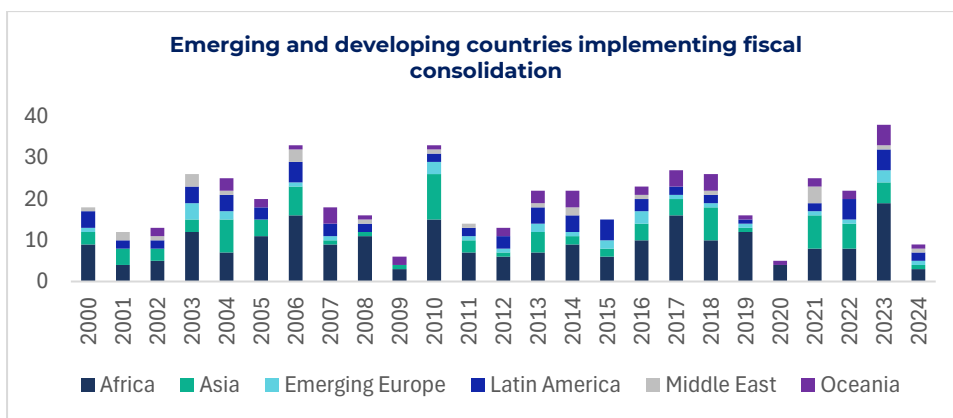
PRIOPĆENJE

GLOBALNI DUG RUŠI REKORDE – 102 BILIJUNA DOLARA: Zašto mjere štednje ne izazivaju pobune u zemljama u razvoju?

Suočene s porastom duga i sve većim pritiskom na konsolidaciju javnih financija, mjere štednje postaju uobičajene u mnogim zemljama u razvoju. Međutim, suprotno uvriježenom mišljenju, te mjere ne izazivaju uvijek valove prosvjeda. Donosimo dublji uvid u ovu složenu stvarnost.

Štednja: globalni odgovor na dužničku krizu

Od financijske krize 2008. godine, globalni javni dug gotovo se udvostručio, dosegnuvši rekordnih **102 bilijuna dolara u 2024.** Taj je porast posebno izražen u zemljama u razvoju, gdje je dug rastao dvostruko brže nego u razvijenim zemljama. Porast troškova zaduživanja ukazuje na val mjera štednje u obliku rezanja proračuna ili povećanja poreza.

Sources: IMF, Coface. Sample of 128 emerging and developing economies.

Razlike među regijama i državama

Učinak mjera štednje na društvenu stabilnost znatno varira među regijama i može biti izrazito destabilizirajući. U Ekvadoru je, primjerice, ukidanje subvencija za gorivo 2019. paraliziralo zemlju na deset dana, prisilivši vladu na

povlačenje mjere. U Keniji su porezna povećanja 2024. izazvala nered i upad u parlament, što je natjeralo predsjednika Ruta da povuče prijedlog proračuna i započne dijalog s oporbom.

Ipak, istraživanje pokazuje da mjere štednje ne izazivaju uvijek društvene nemire. U siromašnijim zemljama Afrike i Bliskog istoka, provedba fiskalnih prilagodbi često je praćena manjim brojem prosvjeda.

Uloga nejednakosti i upravljanja

Prihvatanje ili odbacivanje mjera štednje uvelike ovisi o razini nejednakosti i povjerenju u institucije. U zemljama s izraženim društvenim razlikama i slabim sustavima socijalne zaštite, napetosti su češće – kao što pokazuje trenutna situacija u Keniji. Suprotno tome, u državama gdje se upravljanje poboljšava, moguće je ponovno uspostaviti mir: u Šri Lanki je nakon velike političke krize 2022. dolazak nove antikorupcijske vlade 2024. pridonio smanjenju napetosti.

Rezovi ili porezi: važne odluke

Priroda mjera štednje također utječe na društvene reakcije. U Latinskoj Americi, gdje više od 90% planova uključuje povećanje poreza, prosvjedi su često trenutačni. Nasuprot tome, u azijskim i europskim zemljama u razvoju vlade uglavnom preferiraju rezove u javnoj potrošnji, što u kratkom roku izaziva manje društvenih reakcija.

Preuzmite istraživanje :

<https://www.coface.hr/content/download/82361/file/202507%20Focus%20-%20The%20Grapes%20of%20Wrath.pdf>

COFACE KONTAKT

Martina Kolarić: +385 99 3110 390, martina.kolaric@coface.com

COFACE: FOR TRADE

Tvrtka Coface, kao vodeći svjetski pružatelj usluga upravljanja kreditnim rizikom, već više od 75 godina pruža podršku poduzećima u rastu i razvoju u nesigurnom i nestabilnom okruženju. Bez obzira na veličinu, lokaciju ili sektor, Coface pruža podršku za ~100.000 zadovoljnih klijenata na oko 200 tržišta diljem svijeta, kroz niz rješenja: osiguranje potraživanja, poslovne informacije, naplata potraživanja, Single Risk osiguranje, jamstva, faktoring. Svakodnevno Coface koristi jedinstveno stručno znanje i vrhunsku tehnologiju kako bi omogućio sigurno poslovanje poduzeća, na domaćim i izvoznim tržištima.

U 2024. godini Coface je zapošljavao više od 5.236 zaposlenih i ostvario prihod od oko 1,845 milijardi eura.